

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 7135/20

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט מ' מזוז
כבוד השופט ג' קרא

העותרת: גבעות עולם חיפושי נפט – שותפות מוגבלת (1993)

נ ג ד

המשיבים: 1. שר האנרגיה
2. הממונה על ענייני הנפט במשרד האנרגיה

עתירה למתן צו על תנאי ובקשה למתן צו ביניים מטעם
העותרת

בשם העותרת: עו"ד ישראל ציגנלאוב; עו"ד צבי שוורץ

בשם המשיבים: עו"ד רן רוזנברג

פסק-דין

השופט ע' פוגלמן:

1. העותרת הינה שותפות מוגבלת ציבורית שמטרתה היא חיפוש, פיתוח והפקת נפט בישראל. כעולה מהעתירה, בשנת 2002 ניתנה לעותרת חזקה מכוח סעיף 26 לחוק הנפט, התשי"ב-1952 (להלן: חוק הנפט); ובשנת 2004 נקבעו עבודה תנאי החזקה (להלן: תנאי החזקה משנת 2004). ביום 20.6.2018 החליט הממונה על ענייני הנפט במשרד האנרגיה (להלן: הממונה), לבטל את זכות החזקה של העותרת מתוקף סמכותו לפי סעיף 55(א) לחוק הנפט. העותרת הגישה לשר האנרגיה (להלן: השר) ערר על החלטה זו. ביום 20.2.2019, החליט השר כי החלטת הממונה לבטל את החזקה הייתה סבירה וראויה. לצד זאת, קבע, בין היתר, כי ההחלטה לבטל את החזקה תושהה למשך שנה וככל שהעותרת תעמוד בתנאים ובדרישות, "תשוב זכות הנפט למעמדה, דהיינו, כפי שהיה טרם החלטת הממונה בדבר ביטול החזקה" (להלן: החלטת השר). ביום 12.3.2020 קיבלה העותרת מכתב מהממונה המאשר את עמידתה בתנאים שנקבעו בהחלטת השר; וכן צוין

במכתב כי הממונה ייקבע את תנאי החזקה (סעיפים 9 ו-10 (ב) למכתב). ביום 6.7.2020 קיבלה העותרת מהממונה את "טיוטת תנאי החזקה" שעניינה "תנאים והוראות ביחס לחזקה I/11 'ראש העין'". טענתה העיקרית של העותרת, היא שהחלטת הממונה אשר משנה, לפי הנטען, את תנאי החזקה משנת 2004 ניתנה על ידו בחוסר סמכות תוך חריגה מהדין ומהחלטת השר. עניינה של העתירה, בבקשת העותרת שיינתן צו על תנאי המורה למשיבים לנמק מדוע לא תבוטל קביעת הממונה כך שתנאי החזקה שנקבעו לעותרת בשנת 2004 יעמדו על כנם. לחלופין, מבוקש כי נוציא צו על תנאי שיורה לשר לנמק מדוע לא יורה לממונה ליישם את החלטת השר שלפיה תשוב זכות הנפט של העותרת למעמדה כפי שהייתה טרם ביטולה.

2. ביום 23.11.2020 הגישו המשיבים תגובה מקדמית לעתירה. המשיבים טוענים, בין יתר טענות הסף שהועלו, כי יש לדחות את העתירה דנן בשל אי מיצוי הליכים. לטענתם, על העותרת היה להגיש ערעור לשר האנרגיה על קביעת הממונה בהתאם להוראת סעיף 80(א) לחוק הנפט. בהחלטתי מיום 23.11.2020 התבקשה העותרת להודיע אם מבוקש למחוק את העתירה משלא מוצו ההליכים בערר לפני שר האנרגיה בהתאם להוראות חוק הנפט. ביום 1.12.2020, הוגשה הודעתה, ובה נטען, בין היתר, כי העתירה אינה עוסקת בביקורת על קביעת הממונה כי אם בשאלת סמכותו של הממונה לפי חוק הנפט, ולפי הנטען, המחוקק לא הסמיך את השר להכריע בשאלה אחרונה זו לפי סעיף 80(א) לחוק הנפט ומשכך הוא אינו חל במקרה דנן. לשלמות התמונה יוער כי ביום 25.11.2020 הגישה העותרת בקשה למתן צו ביניים שבגדרה מבוקש כי המשיבים יימנעו מנקיטת כל שינוי בתנאי החזקה של העותרת עד להכרעה בעתירה וזאת נוכח החלטת הממונה מיום 19.11.2020 שלפיה תנאי החזקה העדכניים שנקבעו על ידו יחולו על העותרת "באופן מיידי". בהתאם להחלטתי מיום 25.11.2020, הגישו המשיבים את תגובתם לבקשה. נטען, בין היתר, כי לעותרת עומדת האפשרות למצות את הליכיה לפני השר גם באשר לבקשתה למתן צו ביניים טרם פנייתה לבית משפט זה, ולערער בהתאם לסעיף 80(א) לחוק הנפט גם על רכיב עיתוי כניסתם לתוקף של תנאי החזקה שנקבעו על ידי הממונה.

3. לאחר עיון בעתירה, בתגובה המקדמית לה, ובהודעת העותרת, מצאנו כי דינה להידחות על הסף מחמת אי מיצוי הליכים. כידוע, עותר המבקש סעד מבית משפט זה בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, נדרש להקדים ולמצות את ההליכים העומדים לרשותו לפני הרשות המוסמכת (בג"ץ 3217/17 פלוני נ' משרד הביטחון, פסקה 3 (18.4.2017); בג"ץ 4617/20 התאחדות בעלי המלאכה והתעשייה בישראל – המרכז הארצי נ' חברת דואר

ישראל בע"מ, פסקה 4 (19.7.2020). בענייננו, קובעת הוראת סעיף 80(א) לחוק הנפט לאמור:

"הרואה עצמו נפגע מהחלטה שהחליט המנהל, אגב שימוש בסמכות שניתנה לו לפי חוק זה, רשאי לערער עליה לפני השר תוך שלושים יום מהיום שהחלטה הגיעה לידיעתו והחלטת השר היא סופית [...]".

רואים אנו אפוא כי העילות שבגינן ניתן לערער על החלטת המנהל לפני השר, אינן מוגבלות. כעולה מנספחי העתירה ומתגובת המשיבים, עניינה של העותרת לא הובא לפני שר האנרגיה בדרך של הגשת ערעור על קביעת הממונה בהתאם להוראת סעיף 80(א) לחוק הנפט בטרם פנתה בעתירה דנן לבית משפט זה, ודי בכך כדי לדחות על הסף את העתירה בשל אי מיצוי הליכים. כעולה מן האמור, אין בידנו לקבל את טענת העותרת שאין היא רשאית לטעון לפני השר כי הממונה חרג מסמכותו (ראו בהקשר זה: בג"ץ 4902/16 הזדמנות ישראלית – חיפושי נפט וגז בע"מ נ' משרד התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים, פסקה 9 (13.12.2016)).

סוף דבר, העתירה נדחית אפוא על הסף, ומאליה נדחית גם הבקשה למתן צו ביניים. העותרת תשלם למשיבים הוצאות בסכום כולל של 10,000 ש"ח.

ניתן היום, כ' בכסלו התשפ"א (6.12.2020).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט